

EDUCATIO®

PEDAGÓGIA SZOCIOLÓGIA HISTÓRIA ÖKONÓMIA PSZICHOLÓGIA POLITOLÓGIA

EGÉSZSÉG ÉS OKTATÁS

EGÉSZSÉG, OKTATÁS ÉS EMBERI TŐKE	135	<i>Polónyi István</i>
A GYÓGYÍTÓ ÉS BETEGÍTŐ ISKOLA	147	<i>Sáska Géza</i>
EGÉSZSÉG: BEFEKTETÉS A HUMÁN TŐKÉBE	159	<i>Orosz Éva, Merész Gergő & Nagy Balázs</i>
CIGÁNY EGÉSZSÉG, CIGÁNY BETEGSÉG	177	<i>Forray R. Katalin</i>
SERDÜLŐK LELKI EGÉSZSÉGE	187	<i>Költő András & Zsiros Emese</i>
TANÁRJELÖLTEK EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA ÉS EGÉSZSÉGSZEMLÉLETE	201	<i>Veres-Balajti Ilona, Bíró Éva, Ádány Róza & Kósa Karolina</i>
PEDAGÓGIAI PROBLÉMA – SZERVEZETI VÁLASZ	213	<i>Meleg Csilla</i>
AZ EGÉSZSÉGNEVELÉS INTÉZMÉ- NYESÜLÉSÉNEK TÖRTÉNETE	224	<i>Tigyné Pusztafalvi Henriette</i>

EDUCATIO® INTERDISZCIPLINÁRIS SZEMLE AZOK SZÁMÁRA, AKIK
AZ OKTATÁS TÁRSADALMI ÖSSZEFÜGGÉSEIT KERESIK
HUSZONKETTEDIK ÉVFOLYAM MÁSODIK SZÁM ♪ 2013 – NYÁR ♪ MEGJELENIK NEGYEDÉVENKÉNT

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS

FŐSZERKESZTŐ-HELYETTESEK: CSÁKÓ MIHÁLY & FEHÉRVÁRI ANIKÓ

E SZÁM TANULMÁNYAIT SZERKESZTETTE: POLÓNYI ISTVÁN

LEKTORÁLTA: MIHÁLYI PÉTER & POLÓNYI ISTVÁN

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:

BAJOMI IVÁN, BIRÓ ZSUZSANNA HANNA (*VALÓSÁG*), CSÁKÓ MIHÁLY, FEHÉRVÁRI ANIKÓ
(*KUTATÁS KÖZBEN*), FORRAY R. KATALIN, HRUBOS ILDIKÓ, LUKÁCS PÉTER,
NAGY PÉTER TIBOR, POLÓNYI ISTVÁN, SÁSKA GÉZA, TOMASZ GÁBOR (*SZEMLE*)
VEROSZTA ZSUZSANNA (*VALÓSÁG*)

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: 1055 BUDAPEST, SZALAY UTCA 10-14.

TELEFON, FAX: (06-1) 235-7200

AZ EDUCATIO NEGYEDÉVES FOLYÓIRAT, ÉVENTE KÖZEL HATSZÁZ OLDALON,
ÖTVEN NYOMDAI ÍVEN, MINTEGY NYOLCVAN SZERZŐI ÍV KÖZREADÁSÁRA VÁLLALKOZIK.
LAPUNK KAPHATÓ A KIADÓBAN ÉS AZOKBAN A FŐVÁROSI KÖNYVESBOLTOKBAN, AMELYEK
FOLYÓIRATOK ÁRUSÍTÁSÁVAL IS FOGLALKOZNAK ÉS ELFOGADTÁK LAPUNKAT,
ILLETVE KÖZVETLENÜL IS MEGRENDELHETŐ AZ EDUCATIO HONLAPJÁN KERESZTÜL:

[HTTP://WWW.EDU-ONLINE.HU](http://www.edu-online.hu)

ELŐFIZETHETŐ KÖZVETLENÜL A KIADÓ CÍMÉN.

AZ ELŐFIZETÉS DÍJA EGY ÉVRE 3 720 FT + POSTAKÖLTSÉG.

EDUCATIO®

QUARTERLY REVIEW OF SOCIAL SCIENCES

FOCUSED ON EDUCATION

EDITOR IN CHIEF: TAMAS KOZMA

THE JOURNAL IS PUBLISHED FOUR TIMES A YEAR (600 PAGES).

POSTAL ADDRESS: H-1055 BUDAPEST, SZALAY UTCA 10-14., HUNGARY

ANNUAL SUBSCRIPTION: \$ 20 / € 15 PLUS POSTAGE.

ORDERS MAY BE PLACED TO OUR POSTAL ADDRESS OR DIRECTLY THROUGH OUR WEBSITE:

[HTTP://WWW.EDU-ONLINE.HU](http://www.edu-online.hu)

PLEASE, MAKE THE CHEQUE PAYABLE TO OFI, EDUCATIO.

© Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet, 2013. Minden jog fenntartva.

ISSN 1216-3384

Felelős kiadó: az Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet főigazgatója

Olvasószerkesztő: Kocsis Lilla

Tipográfia: font.hu

Nyomdai munkák: Szerif Kiadó

E szám tanulmányainak szerzői

POLÓNYI ISTVÁN – egyetemi tanár, Debreceni Egyetem KTK ♡ SÁSKA GÉZA – tudományos főmunkatárs, ELTE TÁTK OITK ♡ OROSZ ÉVA – egyetemi tanár, ELTE TÁTK ♡ MERÉSZ GERGŐ – Syreon Kutató Intézet ♡ NAGY BALÁZS – tudományos munkatárs, ELTE TÁTK ♡ FORRAY R. KATALIN – prof. emer., Pécsi Tudományegyetem ♡ KÖLTŐ ANDRÁS – egészségfejlesztő szakpszichológus, Országos Gyermekegészségügyi Intézet ♡ ZSIROS EMESE – pszichológus, Országos Gyermekegészségügyi Intézet ♡ VERES-BALAJTI ILONA – egyetemi docens, DE OEC ♡ BÍRÓ ÉVA – egyetemi tanársegéd, DE OEC ♡ ÁDÁNY RÓZA – egyetemi tanár, DE OEC ♡ KÓSA KAROLINA – egyetemi docens, DE OEC ♡ MELEG CSILLA – egyetemi tanár, PTE ÁJK ♡ TIGYINÉ PUSZTAFALVI HENRIETTE – egyetemi adjunktus, PTE Egészségtudományi Kar ♡ SZÉLL KRISZTIÁN – PHD-hallgató, PTE ♡ KALOCSAI JANKA – PHD-hallgató, PTE ♡ VEREBÉLYI GABRIELLA – PHD-hallgató, PTE ♡ KOVÁCS KLÁRA – PHD-hallgató, PTE ♡ SCHADT MÁRIA – címzetes egyetemi tanár, PTE BTK ♡ PÉNTEK ESZTER – egyetemi adjunktus, PTE BTK ♡ NÓGRÁDI ANDRÁS – tudományos segédmunkatárs, MTA TKPTI ♡ ZOLNAY FRUZZSINA LILI – PHD-hallgató, ELTE PPK ♡ DOMONKOS KATALIN – PHD-hallgató, ELTE PPK ♡ PONGRÁCZ KORNÉLIA – PHD-hallgató, ELTE PPK ♡

(a tartalommutató folytatása)

VALÓSÁG -----	235
Interjúpartnereink: <i>Sanda István Dániel, Csillag Katalin & Gunther Zsolt</i>	
KUTATÁS KÖZBEN -----	245
A pedagógusmunka minőségét meghatározó tényezőkről (<i>Széll Krisztián</i>) – Az aktív állampolgárságra nevelés diákszemmel (<i>Kalocsai Janka</i>) – Első osztályos tanulásban akadályozott gyermekek spontán mondatalkotásának vizsgálata (<i>Verebélyi Gabriella</i>) – Sportoló közösségekhez tartozás mint társadalmi védőfaktor (<i>Kovács Klára</i>) – A kutatónők pályaválasztási motivációi a műszaki, informatikai, és egyes természettudományi területeken (<i>Schadt Mária & Péntek Eszter</i>)	
SZEMLE -----	277
Az egészség hatalmi konstrukciói (<i>Nógrádi András</i>) – Egészségünkre! (<i>Zolnay Fruzzsina Lili</i>) – Egyenlőtlenségek egészségben és jólétben (<i>Domonkos Katalin</i>) – Az amerikai iskolai mentális egészségközpontok (<i>Pongrácz Kornélia</i>)	
ÖSSZEFOGLALÓ / ABSTRACT -----	289

SZERZŐINKHEZ

Az *Educatio*® minden tárgyilagos álláspontnak helyet biztosít. Minden közleményért szerzője felel. A beérkező kéziratokat megőrizzük.

Az elfogadott kéziratok *copyrightja* a folyóiratot kiadó Oktatáskutató és Fejlesztő Intézeté, hacsak szerződés erről másként nem rendelkezik. A tartalmat nem érintő kisebb változtatások és a lap arculatához való igazítás jogát a szerkesztőség fenntartja.

A beküldött dolgozatokkal akkor áll módunkban érdemben foglalkozni, ha azok terjedelme nem haladja meg az egy szerzői ívet (40 000 karakter), és két nyomtatott példányban érkezik (elégséges oldalmargóval, lapszámozva). Külön lapon kérjük mellékelni a dolgozat egy-két bekezdésnyi kivonatát és a szerző fontosabb adatait (ahogyan szerzőink között definiálni szeretné magát, a szerződéskötéshez szükséges személyi adatokat és azt a címet, ahová a kefelevonatot kéri). Elektronikusan is kérjük az állományt (adathordozón vagy elektronikus postafiókunkba). Ha a dolgozat ábrát is tartalmaz, kérjük külön lapon mellékelni, a folyóirat tördelési méretének megfelelően (színes ábrákkal egyelőre sajnos nem tudunk mit kezdeni), grafikon esetén az adatokat is kérjük. A hivatkozásokra, lábjegyzetekre nézve formai kikötésünk nincs, azokat átszerkesztjük a lap tipográfiájának megfelelően.

A kefelevonatokat elküldjük, hogyha erre elégséges idő marad. A javított példányokat három napon belül kérjük visszajuttatni, e határidőn túl nem áll módunkban a szerzői javításokat elvégezni. Jelentősebb változtatásokat nem tudunk elfogadni.

EDDIGI SZÁMAINK

- 1992/1 ♫ ISKOLA ÉS EGYHÁZ
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
- 1992/2 ♫ PÉNZ – PIAC – ISKOLA
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER
- 1993/1 ♫ MUNKANÉLKÜLISÉG
ÉS OKTATÁS
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
- 1993/2 ♫ KISEBBSÉGEK
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN
- 1993/3 ♫ FELŐOKTATÁS
SZERKESZTŐ: SETÉNYI JÁNOS
- 1993/4 ♫ PEDAGÓGUSOK
SZERKESZTŐ: SZABÓ LÁSZLÓ TAMÁS
- 1994/1 ♫ MÉRLEG, 1990–1994
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER
- 1994/2 ♫ VEZETŐK
SZERKESZTŐ: DRAHOS PÉTER
& GÁL FERENC
- 1994/3 ♫ TANTERV
SZERKESZTŐ: SZEKENYI PÉTER
- 1994/4 ♫ TANKÖNYV
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 1995/1 ♫ ÖNKORMÁNYZATOK
SZERKESZTŐ: HALÁSZ GÁBOR
& NAGY MÁRIA
- 1995/2 ♫ IFJÚSÁG
SZERKESZTŐ: GÁBOR KÁLMÁN
- 1995/3 ♫ VIZSGÁK
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 1995/4 ♫ ELIT
SZERKESZTŐ: CSÁKÓ MIHÁLY
- 1996/1 ♫ SZAKKÉPZÉS
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
- 1996/2 ♫ ISKOLASZERKEZET
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER
- 1996/3 ♫ NŐK
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN
- 1996/4 ♫ EURÓPA
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
& SZIGETI MIKLÓS GÁBOR
- 1997/1 ♫ HÁTRÁNYOS HELYZET
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
- 1997/2 ♫ ISKOLÁN KÍVÜLI KÉPZÉS
SZERKESZTŐ: TÓT ÉVA
- 1997/3 ♫ RÉGIÓK
SZERKESZTŐ: IMRE ANNA
- 1997/4 ♫ INTERNET
SZERKESZTŐ: CZEIZER ZOLTÁN
- 1998/1 ♫ MÉRLEGEN
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
- 1998/2 ♫ MENTÁLHIGIÉNÉ
SZERKESZTŐ: PAKSI BORBÁLA
- 1998/3 ♫ PÁLYAVÁLASZTÁS
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
- 1998/4 ♫ NAT
SZERKESZTŐ: SETÉNYI JÁNOS
- 1999/1 ♫ FELNŐTTOKTATÁS
SZERKESZTŐ: HINZEN, HERIBERT
- 1999/2 ♫ CIGÁNYOK
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN
- 1999/3 ♫ MINŐSÉG
SZERKESZTŐ: HORVÁTH ZSUZSANNA
- 1999/4 ♫ AGRESSZIÓ
SZERKESZTŐ: GÁBOR KÁLMÁN
& LISKÓ ILONA
- 2000/1 ♫ FELŐOKTATÁS,
TÖMEGOKTATÁS
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
& POLÓNYI ISTVÁN
- 2000/2 ♫ KISEBBSÉGEK
KÖZÉP-EURÓPÁBAN
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
& RADÁCSI IMRE
- 2000/3 ♫ TANKÖNYV
SZERKESZTŐ: GÁL FERENC
- 2000/4 ♫ NYELVTUDÁS,
NYELVOKTATÁS
SZERKESZTŐ: IMRE ANNA
- 2001/1 ♫ OKTATÁS – POLITIKA
– KUTATÁS
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
- 2001/2 ♫ FOGYATÉKOS FIATALOK
SZERKESZTŐ: ILLYÉS SÁNDOR
- 2001/3 ♫ ÉRTÉKEK
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
- 2001/4 ♫ EZREDFORDULÓ
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
- 2002/1 ♫ MÉRLEGEN, 1990–2002
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER
- 2002/2 ♫ DIPLOMÁSOK
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 2002/3 ♫ CSALÁD
SZERKESZTŐ: SOMLAI PÉTER
- 2002/4 ♫ TANESZKÖZPOLITIKA
SZERKESZTŐ: GÁL FERENC
- 2003/1 ♫ FELŐOKTATÁSI REFORMOK
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
& POLÓNYI ISTVÁN
- 2003/2 ♫ FELVÉTELI
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR

- 2003/3 ♻️ E-LEARNING
SZERKESZTŐ: TÖRÖK BALÁZS
- 2003/4 ♻️ EURÓPAI UNIÓ
SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN
- 2004/1 ♻️ ALTERNATÍV OKTATÁS
SZERKESZTŐ: LISKÓ ILONA
& TOMASZ GÁBOR
- 2004/2 ♻️ MŰVELTSÉG
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA
- 2004/3 ♻️ PEDAGÓGUSKÉPZÉS
SZERKESZTŐ: NAGY MÁRIA
- 2004/4 ♻️ POLITIKAI SZOCIALIZÁCIÓ
SZERKESZTŐ: CSÁKÓ MIHÁLY
- 2005/1 ♻️ BUDAPEST
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 2005/2 ♻️ HALLGATÓI MOBILITÁS
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
- 2005/3 ♻️ EGYHÁZAK ÉS OKTATÁS
SZERKESZTŐ: PUSZTAI GABRIELLA
& RÉBAY MAGDOLNA
- 2005/4 ♻️ ÓVODÁK
SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN
& TÖRÖK BALÁZS
- 2006/1 ♻️ MÉRLEG, 2002–2006
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
& LISKÓ ILONA
- 2006/2 ♻️ KÉPZÉS ÉS MUNKAERŐPIAC
SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN
& GYÖRGYI ZOLTÁN
- 2006/3 ♻️ ÖTVENHAT
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
& SÁSKA GÉZA
- 2006/4 ♻️ VÁLTOZÓ EGYETEM
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
- 2007/1 ♻️ ELŐÍTÉLETEK
SZERKESZTŐ: ERŐS FERENC
- 2007/2 ♻️ EKUIVALENCIÁTÓL
A KOMPETENCIÁIG
SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN
- 2007/3 ♻️ FELSŐOKTATÓK
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 2007/4 ♻️ TÁRSADALMI NEMEK
SZERKESZTŐ: FORRAY R. KATALIN
& KÉRI KATALIN
- 2008/1 ♻️ MINŐSÉGÜGY
A FELSŐOKTATÁSBAN
SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN
- 2008/2 ♻️ INFORMÁLIS TANULÁS
SZERKESZTŐ: TÓT ÉVA
- 2008/3 ♻️ VESZÉLYES ISKOLA
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA
- 2008/4 ♻️ TÁMOGATÓ PROGRAMOK
SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN
- 2009/1 ♻️ FELSŐOKTATÁS
ÉS TUDOMÁNPOLITIKA
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
& POLÓNYI ISTVÁN
- 2009/2 ♻️ TEHETSÉG
SZERKESZTŐ: BALOGH LÁSZLÓ
- 2009/3 ♻️ A „BOLOGNAI TANÁRKÉPZÉS”
SZERKESZTŐ: PUKÁNSZKY BÉLA
- 2009/4 ♻️ RENDSZERVÁLTÁS
ÉS OKTATÁSPOLITIKA, 1989–2009
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA
- 2010/1 ♻️ MÉRLEG 2006–2010
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
- 2010/2 ♻️ FIATALOK
SZERKESZTŐ: FEHÉRVÁRI ANIKÓ
& SZEMERSZKI MARIANNA
- 2010/3 ♻️ FELSŐOKTATÁS
ÉS FOGLALKOZTATHATÓSÁG
SZERKESZTŐ: HRUBOS ILDIKÓ
- 2010/4 ♻️ OKTATÁS ÉS POLITIKA
SZERKESZTŐ: BAJOMI IVÁN
- 2011/1 ♻️ IDEOLÓGIÁK
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA
- 2011/2 ♻️ KÜLFÖLDIEK
SZERKESZTŐ: POLÓNYI ISTVÁN
- 2011/3 ♻️ ÁTALAKULÓ SZAKMÁK
SZERKESZTŐ: FEHÉRVÁRI ANIKÓ
- 2011/4 ♻️ MENEDZSERIZMUS
SZERKESZTŐ: KOZMA TAMÁS
& VEROSZTA ZSUZSANNA
- 2012/1 ♻️ MAGYAR KISEBBSÉGEK
AZ OKTATÁSBAN
SZERKESZTŐ: PAPP Z. ATILA
- 2012/2 ♻️ LÁTSZAT ÉS VALÓ
SZERKESZTŐ: LUKÁCS PÉTER
- 2012/3 ♻️ ÉRTÉKELÉS ÉS POLITIKA
SZERKESZTŐ: HORVÁTH ZSUZSA
& FEHÉRVÁRI ANIKÓ
- 2012/4 ♻️ TANTÁRGYAK
ÉS TÁRSADALOM
SZERKESZTŐ: NAGY PÉTER TIBOR
- 2013/1 ♻️ CENTRALIZÁCIÓ,
DECENTRALIZÁCIÓ, DEMOKRÁCIA
SZERKESZTŐ: SÁSKA GÉZA

